YLEISTÄ

Näytteenoton merkitys tulosten luotettavuutta arvioitaessa on merkittävä. Näytteenotto tulee suorittaa huolellisesti alla olevaa ohjeistusta noudattaen. Näytteenotto tulee suunnitella siten, että näytteet voidaan toimittaa laboratoriotutkimuksiin mahdollisimman pian, mieluiten heti näytteenoton jälkeen. Tutkimus pitää aloittaa 24 tunnin sisällä näytteenotosta, vanhentuneita näytteitä ei kannata tutkia. Suositeltavaa on ottaa näytteet alkuviikosta ma-to ja toimittaa ne laboratorioon ennen klo 14, jotta kiireelliset analyysit saadaan työn alle ennen iltaa/viikonloppua. Tarkista laboratorion ja palvelupisteiden aukioloajat kotisivuilta: www.kymlab.fi

ERITYISHUOMIOITA JÄTEVESIEN NÄYTTEENOTTOON LIITTYEN

Jätevesien erityispirre on, että niissä on sekä nestettä että tyypillisesti myös kiintoainetta. Epätasaisesti jakaantuneen kiintoaineen vuoksi erityistä huomiota on näytteenoton yhteydessä kiinnitettävä siihen, että otettu näyte olisi mahdollisimman edustava. Tämä tapahtuu tyypillisesti huolehtimalla riittävästä sekoituksesta, jotta kiintoaine olisi mahdollisimman tasaisesti jakaantuneena ennen näytteenottoa. Tyypillisesti jäteveden kiintoainepitoisuus myös vaihtelee ajan funktiona. Ajallisesti edustavan näytteen ottamiseksi käytetään tyypillisesti kokoomanäytteenottoa, jossa tietyin väliajoin otetaan osanäytteitä, esim. vuorokausikokooman tapauksessa joka tunti yhden vuorokauden ajan tai kuukausikokooman tapauksessa kerran päivässä. Pitkien näytteenkeruuden yhteydessä pitää huolehtia näytteen säilyvyydestä esim. pakastamalla osanäytteet (kaadetaan osanäytteet pakastimessa säilytettävään kanisteriin). Huom. VOC-yhdisteet haihtuvat herkästi, joten niitä ei voi tutkia kokoomanäytteestä vaan aina kertanäytteestä.

Jätevesille ominaista on myös se, että niissä ravinteiden ja haitta-aineidenkin pitoisuudet ovat tyypillisesti suuret. Samoin patogeenien eli sairauksia aiheuttavien eliöiden kuten bakteerien ja viruksien. Siten näytteenoton yhteydessä on erityistä huomiota myös kiinnitettävä riittävään henkilösuojaimien käyttöön.

NÄYTTEENOTTOPULLOT JA -TARVIKKEET

- Näytteenottopullot (noudettavissa laboratoriosta tai sen palvelupisteistä):
  - JV-pullot: muovipullot, joihin on merkitty kylkeen kirjaimet JV (=jätevesi) merkiksi siitä, että ne on tarkoitettu likaisille jätevesille, ei puhtaille talousvesille. Tulevalle ja esiselkeytetylle jätevedelle riittää 1 litra, lähtevän jäteveden tutkimuksiin tarvitaan 2 litraa.
  - Lasipullo: jos tutkitaan esim. rasvamaiset aineet tai öljyhiilivedyt
  - EPA-vialit: kaksi 40 ml lasista EPA-vialia, jos tutkitaan liuottimet ja kemikaalit (VOC-yhdisteet)
- Käsipyyhkeitä (pullojen kuivausta varten)
- Vettä kestävä tussi / laboratorion näytekooditarrat (pullojen merkkaamista varten)
- Näytelähete (laboratorion paperilomake L-010) ja kynä
- Näytteenotin (varsi, johon pullon voi kiinnittää, jotta yltää paremmin)
- Suojalasit ja -käsineet
- Kuljetuslaukku (näytteiden pitämiseksi viileinä kuljetuksen ajan)

NÄYTTEENOTTO

- Huolehdi riittävästä suojatumisesta; pue vähintään suojalasit sekä -käsineet.
- Ota näyte näytteenottoon osoitetusta paikasta ja huolehdi, että näyte on edustava.
- Huuhtele pullo ensin jätevedellä ja täytä se sen jälkeen täyteen.
- Kirjoita kaikkiin pulloihin näytetunniste. Samasta näytepisteestä täytettyihin pulloihin sama tunniste, esim. lähtevä jätevesi.
- Täytä näytelähete.
- Huolehdi, että pullojen näytetunnisteet ovat yhdistetävissä näytelähetteelle kirjattuihin näytteisiin, jotta laboratoriossa ne kyetään yhdistämään toisiinsa ja saadaan tehtyä oikeat analyysit oikeista näytteistä.
- Pakkaa näytteet siten, että ne ovat viileässä ja säilyvät ehjinä kuljetuksen ajan. Eivätkä vuoda.
- Lähtiessäsi kohteesta kysy henkilökunnalta, onko ollut mitään erikoisia tilanteita tai muuta, mikä voisi vaikuttaa tutkittavien näytteiden tuloksiin, ja kirjaa havainnot näytelähetteelle.

NÄYTTEIDEN TOIMITTAMINEN LABORATORIOON

- Toimita näytteet laboratorioon mahdollisimman pian, mieluiten heti näytteenoton jälkeen, kuitenkin viimeistään 24 tunnin sisällä näytteenotosta. Näytteet tulee säilyttää jääkaappilämpötilassa (2-8 ºC).
- Laboratorion osoite: Kymen Ympäristölaboratorio Oy, Patosillantie 2, 45700 Kuusankoski
- Tarkista laboratorion aukioloajat kotisivuilta: www.kymlab.fi